

**ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ГОЛОВНИХ ПОДІЙ
У СФЕРІ ОСВІТИ, НАУКИ Й КУЛЬТУРИ, ОПРИЛЮДНЕНИХ
ЗАСОБАМИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ УКРАЇНИ**

у квітні 2016 р.

Укладач:

Годецька Т. І.

*науковий співробітник відділу наукової
реферативної та аналітичної
інформації у сфері освіти
ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*

У квітні 2016 р. національними засобами масової інформації оприлюднено актуальну й важливу інформацію у сфері освіти, науки й культури.

ОПОРНІ ШКОЛИ

За матеріалами

- тижневика «Освіта»

№ 15 від 18 квітня 2016 р., с.3;

- офіційного веб-сайту МОН України:

<http://mon.gov.ua/activity/education/zagal-na-serednya/oporni-shkoli.html>

Результатом плідної спільної роботи фахівців Міністерства фінансів і Міністерства освіти і науки України є створення пілотного проекту розвитку опорних шкіл в Україні.

Технічну допомогу цьому проекту надають партнери – Уряд США, Western NIS Enterprise Fund і компанія «Майкрософт Україна».

Основною метою проекту є забезпечення належного рівня процесу навчання із відповідною матеріальною базою в оновлених модернізованих школах для дітей, які проживають у селах країни, з наданням можливості здобути якісну освіту.

МОН України спільно з Мінфіном запланували створення 24 «пілотних» опорних шкіл у кожній області України, які заплановано відкрити вже 1 вересня 2016 року.

ПЕДАГОГИ-НОВАТОРИ В УКРАЇНІ–2016

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 15 від 13-20 квітня 2016 р., с.2;
- офіційного видання КМР «Вечірній Київ» № 15 від 14 квітня 2016 р., с. 3;
- офіційного веб-сайту НАПН України:
<http://naps.gov.ua/ua/press/releases/925/>

Освітнянська спільнота України 10 років поспіль має можливість долучатися до спільного проекту НАПН України та всеукраїнського науково-практичного журналу «Директор школи, ліцею, гімназії» – «Педагоги-новатори в Україні».

Цього року, а саме 12 квітня, в Конференц-залі Київського Будинку вчителя відбулося ювілейне засідання, присвячене 10-річчю проекту. Голова Ради Проекту – Василь Кремень, академік, президент НАПН України, керівник та ініціатор проекту – Ольга Виговська, головний редактор журналу.

До заходу долучилися депутати Київради, науковці НАПН України, молодь як майбутні керівники держави, педагоги-новатори 2006-2016 рр., директори шкіл, ліцеїв, гімназій, методисти й вчителі, батьки й журналісти, громадськість.

Під час заходу презентовано 11-ту сторінку Проекту – «Українська школа, якісна освіта та європейські стандарти», присвячену Року англійської мови в Україні. Її автором-героєм став Сергій Романовський, директор київського ліцею «Інтелект», заслужений працівник освіти України, кандидат фізико-математичних наук, доцент, «Соросівський вчитель».

Директор ліцею «Інтелект», його вчителі та учні презентували інновації, започатковані й реалізовані в експериментальному навчальному закладі всеукраїнського рівня.

За свідченнями гостей проекту, їх вразило саме те, що учні ліцею вивчають предмети за авторськими навчальними посібниками й методичними розробками вчителів ліцею, тож і досягають вражаючих результатів – 100% вступу випускників ліцею на бюджетні місця престижних університетів України та світу.

В ювілейному засіданні взяв участь Василь Кремень, який високо оцінив цей проект та наголосив, що з'явився він за ініціативи Ольги Виговської і, власне, існує всі 10 років завдяки її енергії і бажанню його творити. Звернув увагу учасників заходу на те, що проект «Педагоги-новатори в Україні» подолав рамки академічного і набув загальнонаціонального рівня. На думку В. Кременя, досягнення значного рівня цим проектом не було випадковим, оскільки він є соціально важливим.

Зокрема, В. Г. Кремень зазначив, що розвиток суспільства і життєвих обставин ставить нові вимоги до людини, до її життя, до її діяльності, а отже, висуває й нові вимоги до освіти, до нас усіх, хто причетний до підготовки підростаючого покоління. І ми повинні змінювати освіту та здійснювати навчання таким чином, щоб готувати дитину до життя в ХХІ столітті, щоб ця дитина, ставши дорослою, максимально себе реалізувала та була здатною сприяти динамічному розвитку українського суспільства.

Наприкінці заходу В. Г. Кремень вручив «новонародженому» автору-герою Проекту Сергію Романовському медаль НАПН України «Костянтин Ушинський», а Ользі Виговській – Почесну грамоту НАПН України.

Керівниками проекту «Педагоги-новатори в Україні» на честь його 10-річчя започатковано пам'ятну відзнаку «Атлант», яку виготовив скульптор, доцент Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова Олександр Красноголовець. Освітянам він відомий як автор пам'ятника Михайлу Драгоманову, що розташований біля центрального входу до університету. Першу таку відзнаку «Атлант» вручено від імені Ради проекту Сергію Романовському. Відтепер отримуватимуть цю нагороду всі наступні автори-герої всеукраїнського проекту «Педагоги-новатори в Україні».

Щодо відзнаки «Атлант» ініціатор її започаткування Ольга Виговська зазначила: «В академічній спільноті склалася правильна думка, що який директор – така й школа. Неодноразово таку позицію окреслював і Василь Григорович Кремень. Але, на жаль, в країні відсутня будь-яка відзнака, яка б адекватно презентувала таку роль/місію директора української школи. Наша відзнака «Атлант» якнайкраще уособлює характерні ознаки директорського покликання: з грецької «атлант» – це і атлет, і талант. Ми створили образ директора, який тримає на своїх плечах *школу*. Щоб остання стала мрією для дітей/батьків/суспільства, нашому *директору* треба бути одночасно і *талантом*, і *атлетом*. Щодо останнього, то хто заперечить ті надзусилля,

які має докласти сучасний український директор, щоб і **він** сам, і **школа** були успішними, ефективними».

АКАДЕМІЧНЕ ШАХРАЙСТВО

За матеріалом офіційного видання МОН України «Освіта України» № 14 від 11 квітня 2016 р., с. 8-9.

Для всіх фахівців у галузі наукової сфери вже давно не є таємницею той факт, що в українській науково-освітній галузі, починаючи з вищих навчальних закладів і до установ найвищого науково-дослідницького рівня, дедалі активніше процвітають шахрайство і плагіат.

Нещодавно міжнародні експерти, фахівці МОН, представники вищих навчальних закладів, студенти зібралися в Києво-Могилянській академії, де обговорювали це актуальне й важливе питання. Було розглянуто низку питань щодо конкретних кроків з впровадження механізму боротьби з плагіатом, про що йшлося в Законі України «Про вищу освіту».

Виступивши з доповіддю, заступник міністра освіти і науки *Інна Совсун* зазначила, що ця проблема виникла давно і потребує серйозних кроків у її розв'язанні. Лише технічними засобами не можна миттєво позбутися цієї проблеми, тому важливо втілювати принципи доброчинності, щоб вони стали невід'ємною частиною життя в науковому середовищі. Треба не просто карати за порушення, а насамперед навчати молодь писати правильно.

Завідувач кафедри культурології КНУ культури і мистецтв *Тетяна Пархоменко* звернула увагу на те, що в законі надто м'яко визначено покарання за «запозичення», «діяльність», а простіше кажучи – плагіат або інтелектуальне шахрайство.

Від *Петра Пацурківського* прозвучала думка про те, що академічна доброчесність має поширюватися не тільки на студентів. Починати треба з того, що студентів повинні навчати доброчинні викладачі.

На думку *Тараса Фінікова*, окрім зазначених заходів і засобів, треба залучати громадськість, створювати в університетах групи активістів, які мають чинити акти морального спротиву і демонстрації незгоди до застарілих підходів до цієї проблеми.

Необхідно також створити захищену, нову, спільну з іншими зарубіжними країнами, постійно оновлювану електронну базу реєстрів наукових праць і програм з перевірки робіт. При цьому важливо забезпечити перевірку роботи ще до першого її захисту.

УКРАЇНЬСКА ШКОЛА ДЛЯ ДІТЕЙ

За матеріалом офіційного видання МОН України «Освіта України» № 14 від 11 квітня 2016 р., с. 10-11.

Нещодавно *Олександр Ляшенко*, академік-секретар відділення загальної середньої освіти Національної академії педагогічних наук України представив концептуальні засади реформування української школи на спільному засіданні Всеукраїнського клубу «Директор школи» та Координаційної ради Асоціації керівників шкіл України, що відбувся в Києві. Він наголосив на важливості створення такого навчального середовища, яке б забезпечувало максимальний баланс між потребами дитини та її віковими пізнавальними можливостями.

Учителі й батьки вважають, що сучасна програма навчання надто перевантажує дитину і створює психологічне напруження учнів, що призводить до того, що діти не сприймають навчальний матеріал, а отже, не розуміють її змісту.

Він наголосив, що оновлена школа має бути 12-річною з структурою «4+5+3»: початкова, основна і старша профільна. Для цього потрібна чітка організація навчального процесу, починаючи з першої ланки «школи повного дня», де всі завдання, крім творчих, учні виконують під наглядом професіонала-вчителя, що просто приречено позитивно позначитися на якості навчання.

На думку науковця, освітня програма школи не повинна передбачати поглибленого вивчення предметів. Звичайно, це не стосуватиметься спеціалізованих, мистецьких або спортивних навчальних закладів освіти. За бажанням батьків посилена підготовка учнів буде здійснюватися в системі позашкільної освіти або як додаткова послуга. Це забезпечить вирівнювання можливостей усіх без винятку дітей.

Школа другого рівня – гімназія. Автономія цього закладу передбачає навчання за власною освітньою програмою. Після закінчення гімназії учні проходять ДПА у формі зовнішнього незалежного оцінювання з трьох предметів: українська мова, математика і предмет з інваріантного складника навчального плану (на вибір учня).

Основний тип навчального закладу третього рівня освіти – ліцей: академічний або професійний, де здійснюється поглиблене вивчення окремих предметів за бажанням учня.

БЕЗКОШТОВНІ ПУБЛІКАЦІЇ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 15 від 13-20 квітня 2016 р., с.3;
- тижневика «Освіта» № 16-17 від 27 квітня – 4 травня 2016 р., с.1.

Важко назвати задовільною ситуацію, що склалась в учительському середовищі держави. Віктор Андрущенко, ректор Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, наголошує, що невтішна ситуація, яка склалася, потребує радикальних змін. З одного боку

— суспільних (статус вчителя, оплата праці, забезпечення засобами навчання тощо), з іншого — практично-педагогічних: до школи мають прийти нові покоління вчителів, підготовлених за новими програмами, підручниками, методиками і технологіями, покликаними до життя його новим поворотом — входженням у інформаційну епоху, глобальне суспільство знань.

На думку ректора, наукову освіту слід поширювати й на школу. В університеті здійснюється поступовий перехід до так званої «наукової освіти», у контексті якої викладач і студент мають сформувані й виявити дослідницькі здібності, креативність, творчість. З огляду на це кожен студент, аспірант, докторант, науковець повинен мати можливість безкоштовної публікації для захисту своєї творчої роботи — курсової, дипломної, дисертаційної для публічного оприлюднення свого наукового доробку освітянській громадськості. Кожен студент має відчувати власну перспективу, зрозуміти і реалізувати своє Я — як індивідуальне, так і колективне.

ВІД УЧИТЕЛЯ ДО МІНІСТРА

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 15 від 13-20 квітня 2016 р., с.1;
- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 15 від 18 квітня 2016 р., с. 1.

Новий склад Кабінету Міністрів України затверджено 14 квітня 2016 р. Верховною Радою 239 голосами.

Лілія Гриневич, яка до цього очолювала профільний парламентський комітет, призначена на посаду міністра освіти і науки України. *Лілія Михайлівна* — перша жінка на посаді міністра освіти у Незалежній Україні.

Лілія Михайлівна Гриневич народилася 13 травня 1965 р. у Львові в учительській родині. Вона володіє англійською та польською мовами, має дві

вищі освіти: біохімік-викладач (Львівський державний університет імені Івана Франка) й економіст-менеджер (Міжгалузовий інститут підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів при Львівському політехнічному інституті). З проблем реформування освіти стажувалась у Варшавському та Колумбійському університетах. Захистила кандидатську дисертацію на тему «Тенденції децентралізації управління освітою в сучасній Польщі» (2005 р.).

Студенткою працювала лаборантом кафедри біохімії. По закінченні вищого навчального закладу працювала на посадах учителя біології, заступника директора та директора у кількох львівських школах. Обіймала посаду директора Українського центру оцінювання якості освіти до серпня 2006 р., начальника Головного управління освіти і науки Київської міської державної адміністрації по 2009 рік.

У 2012 р. на парламентських виборах була обрана народним депутатом України від ВО «Батьківщина» і очолила Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти, керівником якого працювала до цього часу.

Кавалер ордена княгині Ольги III ступеня, «Відмінник освіти України», Почесний сенатор Українського католицького університету. Багато разів читачі тижневика «Освіта» відзначали діяльність *Лілії Михайлівни* як кращого освітянина року.

МАЙБУТНЄ НАУКОВОЇ СПІЛЬНОТИ

За матеріалами:

- тижневика «Освіта» № 15 від 13-20 квітня 2016 р., с.1-2;
- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 15 від 18 квітня 2016 р., с. 2.

Доведені владою до відчаю, вчені вимагають виконати норми закону «Про наукову і науково-технічну діяльність», прийнятого наприкінці 2015 року.

Держфінансування науки мало б становити 1,7% від ВВП. Однак в чинний бюджет 2016 року закладено 0,2%.

Учасники протесту зазначають, що наукові установи змушені працювати

неповний місяць. Зокрема, співробітники Інституту геологічних наук НАН України щомісяця пишуть заяви на відпустку «за власний рахунок» до 7 днів. Неможливо забезпечити оплату праці молодим ученим, і вони змушені припиняти наукові програми.

Прийшов підтримати наукову спільноту народний депутат Олександр Співаковський.

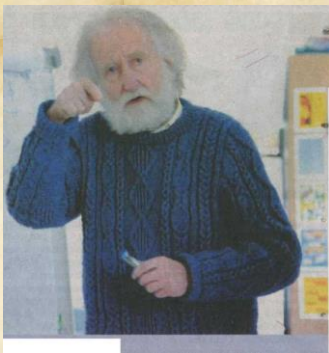
Він зазначив, що така ситуація виникла в нашій державі вперше. Доведені до відчаю мізерною заробітною платою та вкрай високими цінами представники наукової спільноти прийшли до Парламенту.

Він запевнив, під час розмови з ученими, що докладе всіх зусиль для того, щоб усі вимоги науковців щодо збільшення фінансування були виконані якнайшвидше і щоб нарешті держава виконала взяті на себе зобов'язання щодо розвитку науки. Разом з членами Комітету з питань науки і освіти зробимо усе можливе, щоб повернути державне фінансування вітчизняної науки на рівень 1,7 % від ВВП, так як це прописано в Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Він зазначає, що наука і освіта – це наше майбутнє.

ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР ОСВІЧЕНОСТІ – ДУХОВНІСТЬ

За матеріалами:

- офіційного видання МОН України «Освіта України» № 16 від 25 квітня 2016 р., с. 1,15.

- інформаційне агентство

ЛІГАБізнесІнформ:

<http://biz.liqa.net/all/all/stati/3325176-vooglayd-lyudi-ne-dostigayut-nichego-potomu-cho-nichego-ne-khotyat.htm>

Частий гість у Києві професор Юло Вооглайд, відомий естонський філософ. Він спілкується зі студентами, учителями, громадськими активістами, викладачами університетів. На зустрічі зі студентами Києво-Могилянської академії він говорив про важливе – як зрозуміти себе й інших, про моральні права, освіту й самовдосконалення.

Освіта потрібна для того, щоб розвивати особистість і розкривати таланти, зазначає вісімдесятирічний Юло.

Вооглайд був учасником делегації, яка вела переговори з Михайлом Горбачовим про вихід Естонії з Радянського Союзу. Тричі обирався депутатом парламенту незалежної Естонії.

Нині він почесний професор Тартуського університету, продовжує свою публічну, викладацьку й консалтингову діяльність. Засновник трьох експериментальних інноваційних шкіл в Естонії та батько 10 дітей.

Професор наголошує, що дипломи мають чимало людей, а освічених – не так і багато. Освіченість – функція культури. Важливим фактором освіченості є духовність. Якщо її немає, можна скільки завгодно намагатися, але освіченим не станеш.

Звертає увагу на те, що багато хто не досягає нічого, бо нічого не хоче. Прокинувся, вдягнувся, випив каву – і бігає цілий день. Чого досягнув? Нічого. Чого хотів? Нічого.

Зазначає, що важливо пам'ятати, якщо ти хочеш встигнути скрізь і всюди, у підсумку опинишся ніде. У час Інтернету це є особливо актуальним.

Звертає увагу на прикладний ефект. Необхідно розуміти, як застосовувати здобуті знання.

Зауважує:

- Не бійтесь сумнівів – долаючи їх, станете впевненішими.
- Про все треба знати щось – і про щось треба знати все. Оберіть якусь одну галузь і поглиблюйте знання саме в ній. Тоді станете експертом, фахівцем, якому довіряють.
- Якщо чогось не знаєте, то краще на цю тему не говоріть. Про репутацію науковця важливо дбати змолоду.

«Краще витратити годину, щоб навчити ваших колег робити щось, ніж за одну хвилину зробити це самому. Задача інтелігенції і управлінця — допомогти людині стати суб'єктом управління», — Юло Вооглайд.

